

NIEUWSBRIEF 28

Juni 2013

De NBV Nieuwsbrief komt tweemaal per jaar uit en wordt gratis verspreid onder leden van de Nederlandse Bodemkundige Vereniging. De Nieuwsbrief en andere informatie staan ook op de website: www.bodems.nl

NBV Dagelijks Bestuur

Voorzitter: Marthijn Sonneveld marthijn.sonneveld@wur.nl
Vice-voorzitter: Linda Nol l.nol@cahvilentum.nl
Secretaris-Penningmeester: Jan Peter Lesschen janpeter.lesschen@wur.nl

Bijdragen voor de Nieuwsbrief sturen aan: Jan Peter Lesschen, Secretaris-Penningmeester NBV, p/a Alterra, Postbus 47, 6700 AA Wageningen, janpeter.lesschen@wur.nl

Inhoud Nieuwsbrief 28

Woordje bestuur	1
Wereldbodemmuseum ISRIC naar Wageningen Campus.....	2
Discussie toekomst van de bodemsanering.....	3
Modderdag 2013	5
Landschappen van Nederland	6
Most wanted: Bodemkundigen	7
Verslag Algemene Bestuursvergadering 2013.....	8
Financiën	11
Bodempuzzel.....	12
Agenda	13

Woordje bestuur

Themadag de BioBased Economy bestendige bodem

Op vrijdag 28 juni organiseert de NBV een themadag over de biobased economy bestendige bodem. De biobased economy, je hoort er zoveel over, maar wat is dat eigenlijk? Is de biobased economy vooral een bedreiging of een kans voor de bodem? Hoe maken en houden we de bodem biobased economy bestendig? Dit zijn een aantal vragen die deze dag aan de orde komen en die in de ochtend door verschillende sprekers wordt aangepakt en in de middag wordt dit geïllustreerd door middel van het bezoek aan verschillende excursiepunten en praktijkvoorbeelden. Deze dag vindt plaats in Dronten bij de CAH Vilentum. Het volledige programma is apart meegestuurd en ook op onze website <http://www.bodems.nl> te vinden. Hier kan men zich ook aanmelden (tot uiterlijk 22 juni).

Contributie 2013

De contributie inning voor de NBV loopt via twee wegen. Voor leden die lid zijn van zowel de KLV (alumnivereniging van Wageningen Universiteit) als de NBV wordt de inning verzorgd door KLV. Voor de andere NBV leden wordt de contributie door de NBV zelf geïnd. De contributie voor 2013 (€ 17,50 voor gewone leden en € 10,- voor studentleden) zal in juli worden geïnd via de automatische incasso. De leden die geen machtiging hebben afgegeven zullen dan een rekening ontvangen voor de contributie. Degenen die alsnog de NBV willen machtigen kunnen een email met hun adresgegevens en rekeningnummer sturen naar de secretaris (janpeter.lesschen@wur.nl).

Oproep inzending NBV Hissinkprijs 2012

De Nederlandse Bodemkundige Vereniging kent jaarlijks de NBV Hissinkprijs toe aan een student van een universitaire- (MSc-) of HBO-opleiding die in het voorafgaande jaar de beste scriptie of het beste afstudeerverslag heeft geschreven op bodemkundig terrein in de ruimste zin van het woord. De prijs bestaat uit een **geldbedrag van € 500,-** en een jaar gratis lidmaatschap van de NBV. De beoordeling geschiedt door een daartoe ingestelde jury, bestaande uit dr. Linda Nol (voorzitter), dr. Boris Janssen en dr. Jan Willem van Groenigen. Bij de beoordeling wordt gelet op vier aspecten: de wetenschappelijke kwaliteit, het innovatieve karakter, de maatschappelijke relevantie en de communicatieve kwaliteit (redactie, stijl, taal, vormgeving). Zowel docenten als studenten mogen scripties inzenden. Inzendingen van scripties uit 2012 dienen (eventueel digitaal) uiterlijk 1 juli 2013 te zijn ontvangen op onderstaand adres: Linda Nol, CAH Vilentum, Heliumweg 61, 1362 JA Almere, l.nol@cahvilentum.nl

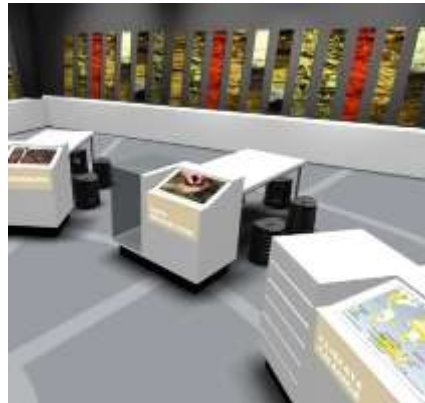
Wereldbodemmuseum ISRIC naar Wageningen Campus

door Stephan Mantel

Met de verhuizing van het internationaal bodeminstituut ISRIC, van het centrum van Wageningen naar de Wageningen Campus, werd voor het Wereldbodemmuseum een tijdelijke expositieruimte ingericht. Tegelijkertijd is hard gewerkt aan het ontwerp en inrichting van een nieuw gebouw aan de Droevendaalsesteeg, tussen de gebouwen GAIA en Lumen. Het gebouw, met beneden de receptie voor de twee aanliggende gebouwen, staat er inmiddels en de inrichting van het museum wordt voorbereid. Sinds de oprichting van ISRIC in 1966, aanvankelijk het International Soil Museum geheten, heeft het instituut bodems verzameld die representatief zijn voor de hoofdbodemtypen in de wereld. De legenda van de wereldbodemkaart, het project waarmee het initiatief voor het ISRIC samenviel, diende daarbij als referentie. Over de jaren is een unieke collectie verzameld met ca. 1000 bodemmonolieten uit 75 landen, met referentiemonsters en gerelateerde informatie, zoals onder meer slijpplaten en beeldmateriaal. Het wereldbodemmuseum heeft internationale bekendheid. 800 tot 1000 bezoekers vinden jaarlijks de weg naar het museum. Groepen die het museum bezoeken, 30 tot 50 per jaar, zijn in hoofdzaak studenten van universiteiten en HBO's.

In het nieuwe museum zullen de bodemprofielen uit de referentiecollectie, centrale objecten blijven voor studie en educatie. De expositie toont de hoofdbodemtypen in de wereld, en de variatie daarin. Ook zullen Nederlandse bodems vertegenwoordigd zijn. Rondom een interactief scherm in het midden van de ruimte worden zes themahoeken gebouwd. Iedere hoek wordt gewijd aan een onderwerp dat verband houdt met het belang van de bodem voor het leven op aarde. Groepjes studenten of scholieren krijgen zo de mogelijkheid om opdrachten te doen rond een thema, met de materialen en informatie zoals aangereikt in de themahoek. De thema's zijn (onder voorbehoud): 1) Land degradatie en conservering, 2) Bodem en klimaatverandering, 3) Bodembiodiversiteit, 4) Wereldvoedselproductie, 5) Bodem en landschap, 6) Bodem & water. De opening van het nieuwe wereldbodemmuseum is

voorzien voor de tweede helft van dit jaar. De inrichting van het nieuwe museum wordt, onder verantwoordelijkheid van projectleider Hiske Land, uitgevoerd door het bureau Tinker Imagineers. Voor meer informatie over opzet van het nieuwe wereldbodemmuseum, download de brochure: <http://www.isric.org/sites/default/files/wsm.pdf> of mail Hiske Land: hiske.land@wur.nl. Voor informatie over ontvangst of begeleiding van groepen en educatie over bodems van de wereld: stephan.mantel@wur.nl.

Het kleurrijke vooraanzicht van het nieuwe wereldbodemmuseum (linksboven), de bauxietsteen uit Suriname, teruggekeerd voor de ingang van het museum (rechtsboven), bovenaanzicht opzet museum met centraal scherm en themahoeken in het midden (linksonder), indruk themastations (rechtsonder).

Discussie toekomst van de bodemsanering

In navolging van de discussie over het verdwijnen van de micromorfologie in Nederland in de NBV nieuwsbrief van vorig jaar hebben we nu ook weer een discussieonderwerp in de nieuwsbrief opgenomen. Het onderwerp van deze keer is “de toekomst van de bodemsanering”. In 2004 is de bodemverontreiniging in Nederland in kaart gebracht. Er bleken 400.000 verontreinigde locaties te zijn. De ernstig verontreinigde locaties (spoedlocaties) moeten in 2015 gesaneerd zijn ¹. De vraag is wat dit voor de sector betekent. Theo Edelman heeft deze keer een aanzet gegeven en een aantal personen hebben we benaderd voor een reactie, zie hieronder. We hopen dat deze discussie verder wordt gezet op onze LinkedIn site.

Theo Edelman (BAE) – Bodemsanering een blijvertje?

De vondst van chemisch afval onder een woonwijk en vooral het rumoer daaromheen zette de bodemverontreiniging in Nederland ruim dertig jaar geleden in één klap op de kaart. De overheid reageerde adequaat met geld, beleid en wetgeving. Het opruimen van de verontreiniging was lange tijd een actie van de overheid. Achteraf kreeg de vervuiler wel een rekening. Later werd het initiatief verlegd naar particulieren die iets met de bodem willen.

Na ruim dertig jaar zit de taak van de overheid er bijna op. In een convenant is geregeld dat de overheid de zogenaamde spoedlocaties nog aanpakt en daarna ligt het initiatief definitief elders. In ons eigen land blijft nog veel bodemverontreiniging over die nu niets of niemand schaadt, maar die een gevoeliger bestemming wel in de weg kan zitten. Verder zijn er veel gevallen van verontreiniging aangepakt door ze in te pakken. Dat vereist eeuwigdurende nazorg. Om nog maar te zwijgen van nieuwe bodemverontreiniging nadat bijvoorbeeld een chemisch bedrijf in brand vliegt. En wat denkt u van de bodemverontreiniging in andere landen, waar een wake-up call tot nu toe is uitgebleven?

Ik denk daarom dat de bodemsanering altijd zal blijven bestaan. In Nederland vermoedelijk op een zachter pitje, in de rest van de wereld met een grotere intensiteit.

Gerard Doornbos (Grontmij) – Geleerd uit het veld

Bodemsanering is een blijvertje en zal een steeds bredere context krijgen. Nu wordt vrijwel altijd het oplossen van een chemisch probleem bedoeld dat op een locatie mogelijk voor mens, dier en misschien ook nog ecosysteem op kan treden. We kijken anno 2013 steeds meer naar het veiligheid- en gezondheidsrisico voor het hele systeem. Niet opdat dat principieel beter is, maar omdat het vaak een goedkopere manier is om met risico's om te gaan, zelfs op relatief korte termijn. Maar nog steeds is milieu een risicobenadering, terwijl landbouw en bodemkunde redeneren vanuit kansen.

Het breder kijken naar het systeem vergt dat de informatie die we vanuit de verschillende vakgebieden verzamelen beter op elkaar aan laten sluiten en benutten. Dat zou de bodemsaneringskennis voor het veld kunnen opleveren, de kennis en infrastructures liggen er, we moeten het nu alleen nog combineren en beschikbaar stellen. Concreet pleit ik voor een onderzoek uitgevoerd door WUR en de bodembranche (via NEN+SIKB) waarbij:

- De geotechnische-, bodemkundige-, en milieukundige normen naast elkaar worden gelegd (zoals nu in het kader van de BRO ook door TNO geprobeerd wordt).
- De methode toegespitst wordt op enerzijds het verbeteren van de veldwaarnemingen en het vastleggen daarvan en anderzijds het zoeken naar slimme manieren om de gegevens voor meervoudig gebruik beschikbaar te stellen (universele data uitwisseling met koppeling naar verschillende modellen zoals IM 0101, IM BRO, IM ISO28258, IM IUSS).
- De gegevens moeten ook eenduidig verwerkt kunnen worden in landelijke en internationale databases (o.a. GLOBIS, IMBRO, ISRIC).

Dit zou kunnen leiden tot een poldermodel voor veldonderzoek: een transparante en pragmatische benadering die ruimte biedt voor vakspecifieke, nationale of lokale beschrijvingen met waarnemingen en veldmetingen die veel universeler (her-) gebruikt kunnen worden. Kennis, ervaring, gegevens en methoden die duurzaam helpen onze “carbon footprint” te verbeteren. En waarbij het waarnemen, meten en vergelijken ook nog eens duurzaam werk op zal leveren...

Sandra Boekhold (TCB)

Het werd ook eindelijk tijd voor dat zachtere pitje voor bodemsanering. Het onderwerp bodemverontreiniging heeft het maatschappelijke debat over bodem al lang genoeg gegijzeld. Nu kan er eindelijk weer ruimte ontstaan voor waar het in wezen over gaat: de betekenis van bodem voor mens en maatschappij en hoe we met elkaar het beste gebruik kunnen maken van de kwaliteiten van bodem en ondergrond op zo'n manier dat toekomstige generaties er ook nog de vruchten van kunnen plukken. Het beeld van bodem als bedreiging en hindermacht voor ontwikkeling gaat na dertig jaar

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond/aanpak-bodemverontreiniging>

somberen weer plaatsmaken voor het besef dat bodem en ondergrond ontwikkeling mogelijk maken en oplossingen kunnen bieden voor maatschappelijke vraagstukken als klimaatverandering, leefomgevingskwaliteit, gezondheid, voedsel- en energievoorziening en waterbeheer. Voor wie deze kansen ziet, valt er nog een wereld te winnen! Werk aan de winkel dus, bij gebiedsontwikkeling en ruimtelijke planvorming, voor ondernemers en bedrijven, voor kennisinstellingen en onderzoekers, voor overheden en maatschappelijke organisaties. Met inderdaad – waar nodig - ook oog voor de altlasten, als één van de factoren die de bodemkwaliteit bepalen.

Verder discussiëren? Kijk op onze LinkedIn site: <http://www.linkedin.com/groups?gid=2613180>

Modderdag 2013

Om kinderen de noodzakelijke positieve natuurervaringen te geven en de verbinding tussen kinderen en hun omgeving te realiseren en te vergroten is in Nepal het idee voor 'International Mud Day' ontstaan. Dit jaar introduceert stichting Veldwerk Nederland ook een ModderDag in Nederland. De doelgroep zijn alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar. Deze kinderen zijn bereikbaar via onder ander kinderdagverblijven, gastouderopvang, basisscholen, buitenschoolse opvang, sportverenigingen, buurtverenigingen en scoutinggroepen.

Deze nationale modderdag vindt plaats op **28 juni 2013**. Begin juni hebben zich al meer dan 1.000 deelnemende locaties aangemeld: grote en kleine kinderopvangorganisaties, zelfstandige locaties, gastouderopvang locaties, basisscholen, ROC's, natuur- en milieucentra en terreinbeherende organisaties. Met een voorzichtige inschatting van ruim 40.000 deelnemende kinderen!!!

Voorbeelden van activiteiten zijn o.a. wedstrijden wie het verst kan glijden of de hoogste moddertoren kan maken; bouwen en graven met kranen of je blote handen; modderbaden. Stichting Veldwerk Nederland heeft in samenwerking met Schuttelaar & partners de ModderWijzer ontwikkelt, welke helpt met het voorbereiden en uitvoeren van ModderDag. Naast informatie over de organisatie, communicatie en achtergronden van ModderDag staan er ook allerlei suggesties voor activiteiten in de ModderWijzer. De ModderWijzer kunt u gratis [downloaden](#) op de website: www.modderdag.nl.

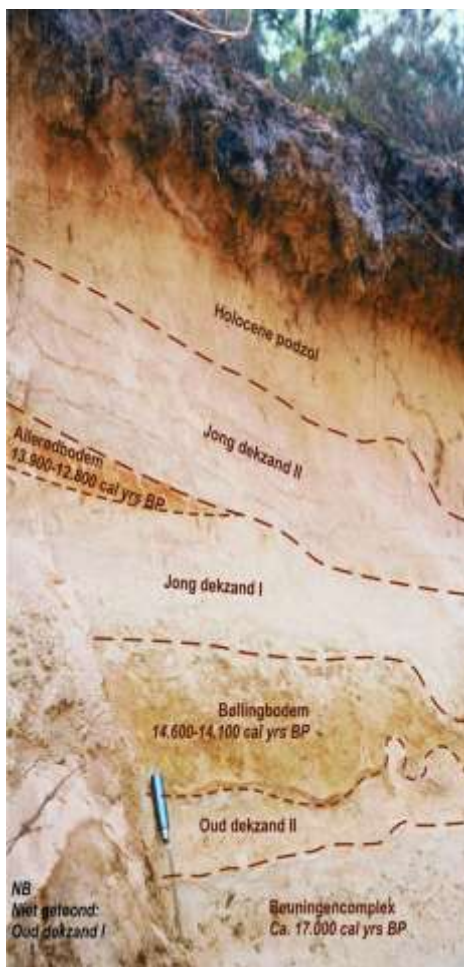

Landschappen van Nederland

Toine Jongmans

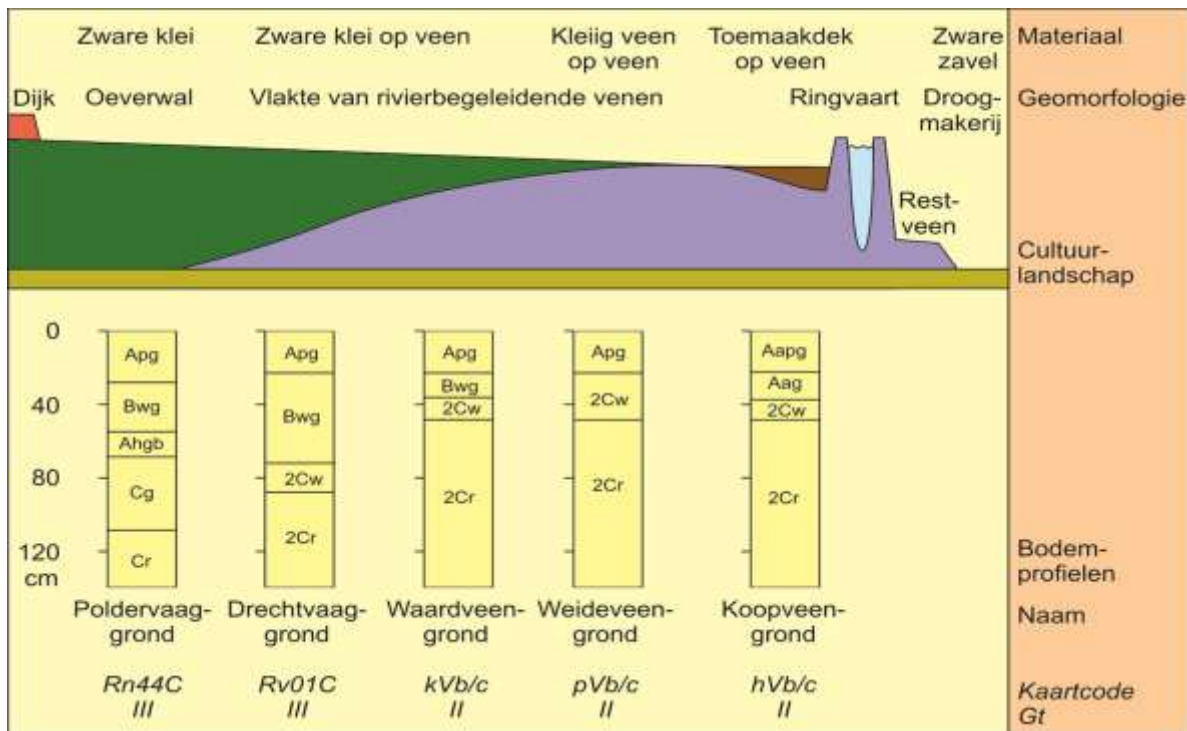
Waarom dit boek?

Landschappen van Nederland worden al meer dan 150 jaar bestudeerd en de resultaten ervan zijn in vele artikelen, rapporten en boeken gepubliceerd. In eerste instantie was er grote behoefte aan geologische, geomorfologische en bodemkundige kennis ten behoeve van de landbouw. W. Staring vond dat geologische en landbouwkundige kennis nauw met elkaar verweven moesten zijn. De Wageningse school van Prof. C.H. Edelman, gebaseerd op het eerdere werk van Prof J. van Baren,

kende vanouds ook een sterke toegepaste relatie met de landbouw. Door de Rijksgeologische Dienst en de Stichting voor Bodemkartering is Nederland geologisch, geomorfologisch en bodemkundig op verschillende schalen op de kaart gezet. De hoeveelheid aardwetenschappelijke informatie is daarom enorm, maar niet altijd even toegankelijk, met name niet de interactie tussen genoemde wetenschapsgebieden en het veranderende landgebruik. De huidige maatschappelijke ontwikkeling heeft veel behoefte aan aardkundige kennis in het licht van klimaatsverandering, planning, landinrichting en natuurontwikkeling. De landbouw is niet meer de enige landgebruiker. Voorts wordt het landschappelijk/bodemkundig onderwijs steeds meer geïntegreerd met andere disciplines (ecologie, ruimtelijke planning, landschapsarchitectuur, archeologie, historische geografie). Het gevolg hiervan is dat er behoefte is aan een gestructureerd en geactualiseerd overzicht over de interactie tussen genoemde aardwetenschappelijke aspecten en het landgebruik in brede zin. De bestaande leerboeken zijn hier minder op gericht en deels verouderd. Tevens ontbreken hierin verhelderende kleurenillustraties zoals bijvoorbeeld actuele paleo-geografische kaarten, schematische aardkundige doorsneden, kaartfragmenten, hoogtebeelden en landschapsfoto's.

Daarom dit boek: Landschappen van Nederland. Hierin worden de verbanden tussen geologie, klimaatsverandering, landschap- en bodemontwikkeling en de interactie van deze aardkundige aspecten met het landgebruik getoond door middel van meer dan 1000 kleurenillustraties die in combinatie met de tekst de Nederlandse landschappen tot leven laten komen. De twee volumes vormen een waardevol naslagwerk en leerboek voor hen die meer willen weten over de landschappen van Nederland.

Jongmans, A.G., M.W. van den Berg, M.P.W. Sonneveld, G.J.W.C. Peek en R.M. van den Berg van Saparoea, 2013. Landschappen van Nederland. Geologie, bodem en landgebruik. Wageningen Academic Publishers, Wageningen. ISBN: 978-90-8686-213-9. Bestellen kan via <http://www.wageningenacademic.com/landschappen>.

Most wanted: Bodemkundigen

Door Marthijn Sonneveld

De Engelse National Environmental Research Council (NERC) heeft een onderzoek uitgevoerd naar de meest essentiële vaardigheden die nodig zijn in het domein van de omgevingswetenschappen in de komende 10 jaar. Dit 2-jarig onderzoek is uitgevoerd in nauwe samenwerking met werkgevers in deze sector en toont aan waar belangrijke uitdagingen liggen in de opleiding van mensen in de omgevingswetenschappen. De benodigde skills zijn onderverdeeld in thema's, waarvan ik er hier een paar uitlicht:

- **Modelling:** behoefte aan mensen die kunnen modelleren aan koolstof en stikstof stromen, aan bodemsystemen en het klimaatdynamiek
- **Multi-disciplinarity:** behoefte aan mensen die breed inzetbaar zijn, en die barrières tussen natuurwetenschappen en sociaalwetenschappen kunnen overbruggen.
- **Translating research:** behoefte aan mensen die in staat zijn om wetenschap en beleids(-ontwikkeling) met elkaar in contact kunnen brengen
- **Field work:** grote behoefte aan mensen die vaardigheden bezitten op het gebied van karteren, bemonsteren, gegevensopnamen en ervaring hebben met nieuwe monitoringstechnieken.
- **Soil Science:** behoefte aan mensen met vaardigheden om de koolstofdynamiek in terrestrische systemen te begrijpen en die de impact van landgebruik op bodems kunnen beoordelen.
- **Sustainability science and planning:** behoefte aan technische vaardigheden voor het bepalen/inschatten van milieukundige impacts en duurzaamheidsanalyses.

- **Food supply:** behoefte aan vaardigheden om landbouwkundige en biologische kennis te integreren, begrijpen van landbouwkundige ingrepen op het functioneren van bodemsystemen.

Ik denk dat in Nederland een dergelijke scan, zoals nu gepresenteerd door de NERC, niet zou misstaan. Aan welke vaardigheden heeft Nederland behoefte in de komende 10 tot 15 jaar? Welke rol vervullen bodemkundigen in de thema's van de toekomst. Het lijkt me een uitdaging om nieuwe beleidsontwikkelingen, zoals de Structuurvisie Ondergrond en het in kaart brengen van ecosysteemdiensten, te verbinden met gewenste vaardigheden bij instituten en bedrijven en dat te vertalen naar onderwijskundige opgaven. Het lijkt me ook dat de Nederlandse Bodemkundige Vereniging, met een grote achterban in het domein van de omgevingswetenschappen, een mooi rol zou kunnen vervullen bij een dergelijke scan.

Bron: MOST WANTED: postgraduate skills needs in the Environment Sector. Environment Research Forum. ERFF report 07.

Verslag Algemene Bestuursvergadering 2013

Maandag 11 maart 2013, Wageningen

Aanwezig: Chantal Hendriks, Susanne Hof, Theo Edelman, Boris Jansen, Stephan Mantel, Ronald Muntjewerff, Saskia Keesstra, Martha van Eerd, Stef Hoogveld, Joke van Wensem, Marien de Bakker, Karsten Kalbitz, Pauline van Gaans, Linda Nol, Marthijn Sonneveld en Jan Peter Lesschen
Afwezig met kennisgeving: Jos Vink, Mijke Peeters, Henk van Reuler en Marjoleine Hanegraaf

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter verwelkomt de aanwezigen en stelt de agenda vast. Martha van Eerd wordt welkom geheten als nieuw lid in het AB. Het tweede nieuwe lid (Mijke Peeters) kon niet aanwezig zijn.

2. Mededelingen Dagelijks Bestuur

- Marthijn vermeldt de publicatie van het boek Landschappen van Nederland. Theo Edelman vermeldt dat hij een recensie voor het boek zal schrijven.
- Overgebleven NBV lustrumboeken zijn tijdens de KNAG dag onder 300 Aardrijkskunde leraren verspreid. Stephan Mantel suggereert om straks ook een aantal exemplaren bij het nieuwe bodemmuseum neer te leggen en Boris Jansen meldt dat ook bij de UvA het boek kan worden neergelegd bij een boeken showcase.
- Najaarsthema dag Bodem in de Stad was geslaagd. Een verslag van deze bijeenkomst zal ook binnenkort verschijnen in blad RO magazine (voor ruimtelijke ordening)
- Theo Edelman refereert naar het DANK project (Digitale Atlas Natuurlijk Kapitaal) gericht op het in kaart brengen van ecosysteemdiensten dat net gestart is.
- De Bodemgeochemische Atlas van Nederland is in 2012 uitgebracht met inbreng van o.a. Pauline van Gaans
- Saskia Keesstra: Het bodemcongres Wageningen soil meeting wordt een jaar opgeschoven naar September 2015, de ambitie is om het daarna om de twee jaar te organiseren.

3. Notulen AB vergadering 5 maart 2012

- Pagina 3, type 2 keer 'jaar'
- Verslag verder goedgekeurd

4. Financiën

- Jaarafrekening 2012

- Hogere kosten IUSS vanwege verhoging contributie van \$6,25 naar \$7,75. Daarna discussie over eventueel mogelijke verdere contributieverhoging. AB is daar geen voorstander van en suggereert om proactief te reageren met medestanders. IUSS zou ook in kosten kunnen snijden.
- Ontvangsten contributie wat lager vanwege nieuwe contributie-inning, hierdoor hebben nog niet alle leden betaald. De vraag is of we ook van al deze leden contributie zullen ontvangen (o.a. vanwege ontbrekende of verkeerde email en woonadressen). Daarna volgt een discussie rondom “spookleden”, hoe lang blijven zij nog lid. In de statuten staat hier niet direct iets over. Voorstel vanuit AB is nu om na twee jaar geen contributiebetaling de leden te schrappen, dit moet nog wel gecommuniceerd worden naar de leden via de brief met het contributieverzoek.
- Jan Peter geeft toelichting op de balans
- Geen verdere opmerkingen over jaarafrekening en daarmee goedgekeurd
- Begroting 2013
  - Jan Peter licht de begroting toe en deze wordt verder goedgekeurd.
  - Marien: meer aandacht voor promotie, bijv. studenten expliciet uitnodigen (proberen emailijsten van opleidingen te krijgen), Boris wil ook aan de UvA de NBV actiever promoten onder studenten. Stefan suggereert ook bij het bodemmuseum een flyer o.i.d. neer te leggen. Ook bij Bodembreed zou de NBV zich kunnen promoten. Hiervoor zou een folder goed zijn. Het AB stelt voor een professionele folder/flyer van de NBV te maken. Deze moet ook duidelijk vermelden wat het NBV lidmaatschap biedt (o.a. netwerk, themadagen, maar ook internationaal, IUSS).
  - Voorstel is een offerte te vragen bij een aantal ontwerpers (o.a. Henk Leenaarts), het bedrag kan over bijv. drie jaar worden afgeschreven. Een plan voor promotie kan daarna aan het AB worden voorgelegd per email. De vraag is wel in hoeverre dit ook in andere ontwerpen (website, uitnodigingen themadag, logo) moet worden meegenomen. Afgesproken is dat eventuele kosten voor 2013 uit de reserve worden betaald.
- Vaststelling kascontrole commissie 2013. Theo Edelman wil nog wel een jaar de kascontrole doen en Joke van Wensem wil ook wel in de kascontrole commissie plaatsnemen.

5. NBV Themadagen 2013

- Voorjaarsthemadag 2013
  - Linda Nol licht het voorstel voor voorjaarsthemadag over bodem en de biobased economy toe. Deze dag is gepland op vrijdag 28 juni en locatie is Dronten. Organisatie is in samenwerking met AERES groep (o.a. CAH). Dagvoorzitter wordt Annemieke Smit (Alterra). In de ochtend een programma met een aantal sprekers, die elk een duidelijke opdracht/doel krijgen. In de middag een aantal excursiepunten in carrousel vorm bij PTC+.
  - De vooraankondiging zal binnenkort verstuurd worden, zodat datum kan worden vastgelegd.
- Najaarsthemadag 2013
  - Martha van Eerd: Bodem en landbouw, discussie rondom bodemvruchtbaarheid (relatie meststoffen wet), ook internationaal gericht op wereldvoedselvoorziening. Ook het fosfaatvraagstuk past hierbij, maar zou ook als apart onderwerp kunnen. Zie ook recent verschenen rapport Our Nutrient World (UNEP, met o.a. Wageningse inbreng). Ook vanuit nationale denktank (Boris) is hier sterke aandacht voor dit onderwerp.
  - Afbakening bij dit onderwerp is wel belangrijk
  - Marien Bakker: Hoe kijkt de boer er zelf naar? Deze er wel bij betrekken. Arjan Reijneveld heeft hier ook naar gekeken, wat doen boeren met de BLGG adviezen.
  - Suggestie is om eerst de praktijk hun perspectief te laten presenteren en daarna de ontwikkelingen en visie vanuit het onderzoek (en beleid?)
  - Boris, Martha, en Stefan (internationaal) willen wel als klankbordgroep dienen en Jan Peter kan vanuit zijn team ook relevante expertise toevoegen. Het DB zal binnenkort het voortouw nemen in de organisatie van deze themadag.
  - Ook het ISRIC bodemmuseum is dan beschikbaar, Wageningen (GAIA) is dan de geschikte locatie

- Voorjaarsthema dag 2014
  - o Saskia Keesstra: Diffuse verontreiniging (pesticiden, medicijnen, antibiotica, etc.), tot nu toe vooral gericht op water, voor bodem nog veel onbekend. Violette Geissen heeft hier een nieuw voorstel voor ingediend. Joke van Wensem wijst op het SKB project Screenen van hotspots, dat zich ook richt op dit type verontreinigingen.
  - o Saskia Keesstra: sensoren voor onder op afstand bestuurbare vliegtuigjes gericht op bodems (bodemvocht etc.), dit linkt ook met eerder voorstel van Stefan Mantel rondom digitale bodemkartering.
  - o Stef Hoogveld: Problematiek rondom afnemende bouwvraag en nu speelt bodem wel een rol in de keuze welke terreinen nu wel bebouwd moeten worden.
  - o Marthijn: rondom het boek Landschappen van Nederland zou een themadag met excursie goed kunnen. Voor Drenthe is ook zo'n soort boek in de maak (Theo Spek), hier zou ook een link mee gelegd kunnen worden. Dit zou ook goed passen bij het onderwijs passen, misschien onderdeel van studentenonderwijs. Dit laatste voorstel ontvangt meeste instemming.
- Boris Jansen: voor studenten is door de week soms lastig te combineren met onderwijs, voorstel voor themadag op zaterdag? Vanuit AB is de reactie niet positief, conflicten met andere verplichtingen (sport etc.) en voor veel mensen ook privé niet gewenst.

6. Samenstelling AB en DB

- Erik Cammeraat (Universitair hoofddocent bij Universiteit van Amsterdam) is gevraagd om tot het DB toe te treden als vice-voorzitter en daarmee ook tot het AB. Hij heeft toegezegd.
- Mijke Peters (RAAP) heeft Hans Huisman opgevolgd vanuit de archeologie hoek.
- Martha van Eerdt (PBL) vervangt Maurits van de Berg die bij het JRC in Italië is gaan werken.
- Marien geeft aan het AB te willen verlaten, hij wordt bedankt voor zijn bijdrage de afgelopen jaren. Hij wil nog wel een collega bij de RUG vragen voor opvolging.
- Pauline van Gaans wil haar termijn wel verlengen.
- Theo Edelman wil zijn termijn ook wel verlengen, maar staat ook open voor anderen. Vanuit het AB wordt de wens uitgesproken dat Theo in het AB blijft.
- Marjoleine Hanegraaf moet gevraagd worden of zij ook nog wil blijven, aangezien ook haar termijn afloopt.
- Marthijn Sonneveld blijft als AB lid aan na zijn termijn als DB.
- Chantal Hendriks wordt binnenkort AIO en zij blijft daarmee als AIO lid in het AB.
- Pauline van Gaans wil bij oud UU collega's wel navragen of er belangstelling is voor zitting in het AB.
- AB suggereert om Peter van Mullekom uit te nodigen voor het AB, o.a. vanwege BodemBreed.
- Joke van Wensem suggereert om iemand van SKB bij het AB te vragen.
- Marien suggereert een lijst te maken met organisaties die relevant zouden zijn om in AB te representeren (actie DB).
- In de lijst zullen de termijnen van Jan Peter Lesschen in verschillende posities worden opgenomen.

7. NBV website

- Een aantal onderdelen van de NBV website zijn nog niet gevuld of niet actueel. DB wil graag van AB reactie voor review website. AB zal hier naar kijken en opmerkingen doorgeven voor eind maart.
- Boris Jansen heeft website ooit aangemeld bij Google analytics, hij zal deze informatie aan Jan Peter doorsturen
- Volgens AB zou de website vooral gebruikt moeten worden als communicatie middel en minder een informatie middel, hiervoor volstaan links naar andere websites.
- DB zou een visie moeten maken over hoe om te gaan met de social media en de link met de website. DB zal een voorstel maken en dit op volgende AB bespreken.

8. Plan van aanpak NBV archief

Stef Hoogveld en Stephan Mantel hebben contact gehad met de archivaris van de WUR over het NBV archief. De WUR wil het NBV archief meenemen in de archivering (incl. opschonen etc.). Archief zou

dan ook centraal in Schaarsbergen worden opgeslagen. Zij hebben ook besproken hoe je het huidige digitale archief zou moeten archiveren en borgen, een website alleen is niet voldoende. Voorstel is om te beginnen met het oude archief en daarna verder met het digitale archief. Stef en Stephan zullen binnenkort een plan van aanpak maken. Het AB gaat akkoord met de archivering van het papieren archief door de WUR archivaris. Wel zal in de besprekingen worden meegenomen dat het DB wordt geraadpleegd als er, naar mening van de archivaris, overbodige stukken in het archief voorkomen.

9. IUSS

- Momenteel kunnen kandidaten zich aanmelden voor posities in de verschillende commissie van de IUSS. Boris wil zich verkiesbaar stellen als voor vice-chair van de soil chemistry commission.
- Pauline van Gaans laat weten de huidige IUSS commissie structuur erg conservatieve en niet interdisciplinair te vinden. AB is het hier op zich wel mee eens, maar Marthijn en Boris geven aan dat veel andere landen wel aan deze structuur willen vasthouden. Dit zou tijdens de IUSS congres kunnen worden voorgelegd, maar dit vergt steun van andere verenigingen. Voor Eurosoil was er destijds geen steun voor een meer interdisciplinaire aanpak die Nederland voorstelde.

10. Rondvraag

Marien de Bakker geeft aan dat hij met veel plezier aan de AB vergaderingen heeft deelgenomen.

Financiën

NBV jaarrekening 2012

Uitgaven	Begroting 2012	Afrekening 2012	Toelichting
Kamer van Koophandel	€ 25	€ 24	
Kosten bankrekening	€ 100	€ 97	
Kosten inning contributie	€ 200	€ 25	
Portokosten	€ 40	€ 87	
Hissink prijs	€ 500	€ 500	
Contributie IUSS (\$ 7,75 per lid)	€ 1,850	€ 2,323	Hogere kosten per lid en hogere dollarkoers
Nettokosten themadagen	€ 1,000		
Najaarsthemadag 2012		€ 592	
Voorjaarsthemadag 2013		€ 909	Weinig deelnemers en hoge vaste kosten
Najaarsthemadag 2013		-€ 191	Kosten catering (€ 648.32) betaald in 2013
Website provider	€ 171	€ 172	
Representatie en reiskosten DB	€ 200	€ 114	
Sponsoring (grondboorkamp. Pyrus)	€ 350	€ 225	
Reservering IUSS congres 2014	€ 350	€ 350	
Overig	€ 250	€ 19	
Reserve	€ 1,464	€ 522	
Totaal uitgaven	€ 6,500	€ 5,769	
Ontvangsten	Begroting 2012	Afrekening 2012	
Contributie (370 leden)	€ 6,175	€ 5,558	Nog niet alle contributies van 2012 binnen
Verkoop Lustrumboek	€ 100	€ 20	
Ontvangen rente	€ 225	€ 192	Rentepercentage gedaald
Totaal inkomsten	€ 6,500	€ 5,769	

Balans

Activa	1-1-2012	31-12-2012
Bankrekening		
ING betaalrekening	€ 545.86	€ 528.97
ING spaarrekening	€ 10,823.16	€ 9,014.74
Rekening courant KLV	-€ 1,312.27	€ 1,385.23
Debiteuren (nog te ontvangen contributie)	€ 0.00	€ 125.00
Totaal	€ 10,056.75	€ 11,053.94
Passiva		
Crediteuren (kosten najaarsthemadag 2012)	€ 0.00	€ 648.32
Reservering IUSS congres	€ 0.00	€ 350.00
Totaal	€ 0.00	€ 998.32

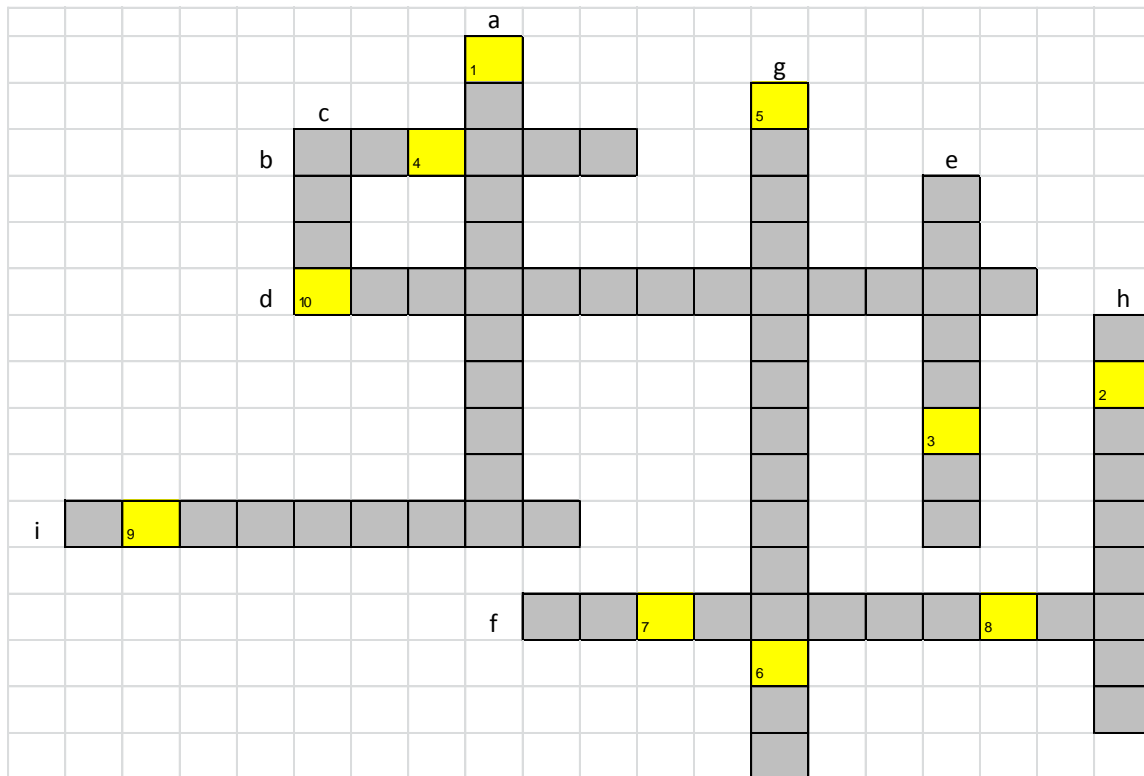
Begroting 2013

Uitgaven	Afrekening 2012	Begroting 2012	Begroting 2013
Kamer van Koophandel	€ 24	€ 25	€ 25
Kosten bankrekening	€ 97	€ 100	€ 100
Kosten inning contributie	€ 25	€ 200	€ 50
Porti + antwoordnummer	€ 87	€ 40	€ 40
Hissink prijs	€ 500	€ 500	€ 500
Contributie IUSS (\$ 7,75 per lid)	€ 2,323	€ 1,850	€ 2,294
Netto kosten themadagen	€ 1,310	€ 1,000	€ 1,000
Website provider	€ 172	€ 171	€ 175
Representatie en reiskosten DB	€ 114	€ 200	€ 200
Sponsoring	€ 225	€ 350	€ 350
Reservering IUSS congres 2014	€ 350	€ 350	€ 350
Overig	€ 19	€ 250	€ 250
Reserve	€ 522	€ 1,464	€ 1,061
Totaal uitgaven	€ 5,769	€ 6,500	€ 6,395
Ontvangsten	Afrekening 2012	Begroting 2012	Begroting 2013
Contributie	€ 5,557	€ 6,175	€ 6,220
Verkoop Lustrumboek	€ 20	€ 100	€ 0
Ontvangen rente	€ 192	€ 225	€ 175
	€ 5,769	€ 6,500	€ 6,395
Aantal leden	380	370	370

Bodempuzzel

In deze nieuwsbrief ook een keer een bodempuzzel. Oplossingen kunnen gestuurd worden naar Linda Nol (L.nol@cahvilentum.nl). Uit de goede oplossingen zal een winnaar getrokken worden die een leuk bodemkundig prijsje zal ontvangen.

Oplossing 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

De puzzel invullen

- a. De omzetting van (verse) organische stof naar humus
- b. Deze organismen zijn uitgezet in Flevoland na de drooglegging
- c. Diep rond meer, dat ontstaat na een dijkdoorbraak
- d. Techniek om de ouderdom van sedimenten te bepalen met behulp van licht
- e. Een Bt horizont wordt ook wel een .... genoemd
- f. Eigenlijk is "Bruine bosgrond" een beter benaming voor dit bodemtype
- g. Meest voorkomende bodemtype in Flevoland
- h. Zeer zure klei
- i. Gleyvlek

Agenda

7-9 oktober 2013 1ste GlobalSoilMap Conference

Het doel van dit congres is het informeren van de bodemkunde community en het verbreden naar andere doelgroepen van het GlobalSoilMap project, waarbij lokale bodeminformatie naar een wereldwijd publiek wordt gebracht. Locatie is Orleans, Frankrijk, deadline voor indiening van een abstract is 25 juni 2013, zie <https://colloque.inra.fr/globalsoilmap2013>.

20-22 november 2013 International Workshop SOMpatic

Workshop in Rauischholzhausen, Duitsland. "Evaluation of Soil Organic Matter Balance methods as practice-applicable tools for environmental impact assessment and farm management support". Voor meer info zie <http://www.uni-giessen.de/cms/sompatic>

26-27 november 2013 BodemBreed

Dit jaar voor de 25ste keer en daarmee een jubileumeditie. BodemBreed vindt plaats in Lunteren. Voor meer info zie <http://www.symposiumbodembreed.nl/>. Deadline voor bijdrages is op 24 mei gesloten.

11-13 december 2013 2nd Thünen Symposium on Soil Metagenomics

Zie <http://www.soil-metagenomics.org>, deadline voor een abstract is 16 september 2013.

8-13 juni 2014 20ste Wereld Bodemcongres in Zuid-Korea

Voor meer info zie <http://www.20wcsc.org/>. Deadline voor indiening van een abstract is 31 oktober 2013.

Op de website van de [IUSS](#) staan nog veel meer internationale bodem gerelateerde congressen.